

נראדה אור

פרשת וישלח תשפ"ד

גלין המתיים שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קודיענו

{ שניני אור }

ימי החנוכה כבר עומדים אחר כתלנו, בשבת זו כבר מתנוצץ ובא האור הגדול. אמנם עדיין כמעט שובע שלם עד להדלקת הנרות, אך **חסידים המתחנכים על חובת הכנת מח ולב קודם כל מצוה וכל זמן מקודש, כפי שכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** כבר עוסק בשיחות קדשו זה מספר שבועות בעניני מלחמת החשמונאים ונס פך השמן, עלינו כבר להיות שקועים ראשו ורובנו בימי האורה הבעל"ט.

בדרך הלצה מספרים על איש חסיד שנשאל, **הדלקת נרות חנוכה ושריפת הפתילות אחר החג - מה גדול ממא.** נענה ואמר: **הדלקת הנרות הלא ממששת כהכנה לשריפת הפתילות, והרי כך שנינו שההכנה למצוה חשובה מהמצוה עצמה...**

כך תמיד אצל חסידים העסק סביב המצוה - לפניה ולאחריה, תפס לפעמים מקום יותר מהמצוה עצמה, **אמנם במצות נר חנוכה טעם מיוחד יש להגות ולעסוק סביבה ביותר.**

כדרך שמבאר תמיד אדמו"ר שליט"א ואף השנה כבר שמענו כזאת בשיחות הקודש, שהתגברות היונים על ישראל היתה באופן שמתחילה **החשיכו עיניהם** - הביאו אותם למצב של חשכות וקטנות הדעת, ולאחמ"כ ייאשו אותם באמרם להם שבמצב כזה אין חפץ בעבודתם - **אין לכם חלק באלוקי ישראל.**

ומה האמת - אם רצונו של הבורא יתברך בעבודת היהודי היא ענין המושג בדעת ושכל, מקום יש לבדוק האם הגיוני שבמצב זה רוצה ומתענג כביכול הקב"ה בעבודתו. אמנם מאמינים אנו שרצונו ושמתתו של הבורא יתברך בעבודתו היא למעלה מכל טעם והגיון, **ממילא קיים רצון זה בכל מצב** - גם כאשר השכל אינו מבין זאת.

הבנה זו ללמד על הכלל כולו יצאה. מה כל כך משנה אם התפלה במעט יותר חיות וחייבור פנימי, כמה כבר שוה התגברות קטנה כאשר המכלול רחוק מלהיות מושלם - כאשר מביא בנו היצר מחשבות אלו ושכאלו **נוכח שהרצון העליון במעשינו אינו פועל על פי הגיון.** כל הוספה קטנה בכמות ובודאי באיכות, חשובה מאד וגוררת מלמעלה שמחה עצומה.

בדרך זו מבאר אדמו"ר שליט"א הכתוב בפרשתנו ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, פירש"י שחזר על פכין קטנים. **המעשים הקטנים הזמנים הקטנים שנראה לאדם שאינם חשובים כל כך, דוקא עליהם נלחם יעקב** אבינו עם שרו של עשו, ובכך פעל את נס החנוכה במציאות פך שמן קטן שגירש את חשכת היונים. כך שלא בכדי עסק גדול עושים החסידים סביב ימי החנוכה ומצות הנרות, **אלא כדי להודיע (לעצמנו) עוצם חשיבותה של מעשה מצוה לפני אדון כל.**

{ דברות קודש }

מלחמת יעקב ועשו בקדושת עניני הארץ

יותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר וכו', ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני וכו', וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אותו שם (לב, כה-ל).

ברש"י 'כי אם ברכתני, הודה לי על הברכות שברכני אבי וכו', ועל כרחו הודה לו עליהן וזהו 'ויברך אותו שם'. בגמרא (חולין צא.) 'יותר יעקב לבדו, אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממנם יותר מגופם וכל כך למה לפי שאין פושטין ידיהן בגזל. יש לבאר מה ענין חביבות ממון אצל הצדיקים שכל תשוקתם רוחנית. וכן מה שאמרו לפי שאין פושטין ידיהן בגזל, לכאורה אין זה רק אצל הצדיקים ואף אנשים פשוטים נזהרים בכך. עוד יש לבאר שייכות 'יותר יעקב לבדו' שנשתייר על פכין קטנים, להמשך הכתוב 'ויאבק איש עמו' שנאבק עמו שרו של עשו.

גילוי חיות הפנימית בעניני הגשמיות
הביאור כי השפע הגשמי שמשפיע הבורא יברך בעוה"ז יש בו אור ה' המחיהו, ובעת עסק האדם בענינים גשמיים יתבונן מי הוא המשפיע לו זאת וישתמש בו כראוי כרצונו יתברך, לגלות פנימיות השפע שהוא אור אלקותו יתברך ולהדבק בו, ולא להמשך אחר החלק החומרי שהוא הלבוש החיצוני. וזהו בחינת מייחד אלוף שמגלה אורו יתברך בכל עניני החומר ומייחדם להשם יתברך ואינו נאחז בחיצוניות הדבר.

זהו ענין קללת הנחש ו'עפר תאכל כל ימי חיך' (ג, ד), ואמרו בגמרא (יומא עה.) עולה לעליה מזונותיו עמו יורד לחצר מזונותיו עמו. והקשה הרה"ק מקאצק מה קללה היא בהיות מזונותיו מצויין לו תדיר, וביאר שמה שאין צריך לבוא לפניו יתברך לבקש מזונותיו היא הקללה הגדולה ביותר. בדרך זו יבאר שעל ידי שמרש"ה האדם בכל מאכל טעמו המיוחד נתעורר להתבונן שברכת ה' היא **השפיע לו טעם זה ומדבק עצמו בפנימיות השפע**, אבל הנחש המרגיש תמיד טעם אחד אינו מכיר שפע ברכת ה' ואין זוכה להדבק באור ה' המחיה השפע.

עבודת הצדיקים ליוזם השפע הגשמי
בזה יבאר שהצדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופם, כי עיקר עבודתם לגלות אורו יתברך בעולם הזה ולרומם כל עניני הגשם להשם יתברך, ולכן ממונם הגשמי שיכולים להגביהו לא-ל עליון חביב עליהם יותר מגופם.

וכל כך למה שאין פושטין ידיהן בגזל, דאיתא בגמרא (ברכות לה:) א"ר חנינא בר פפא כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה כאילו גזל להקב"ה וכנסת ישראל. כי תכלית השפעת הבורא יתברך שפע לעוה"ז להכיר בו אורו יתברך ולהשיבו לשרשו, וזהו ענין הברכה קודם אכילה שיתבונן מאין נשפע לו המאכל ומי הוא המחיה מאכל זה ובוה יאכל בכונה נכונה לקשר אור ה' לשרשו, ולכן אם מברך על מאכלו גזל כביכול להקב"ה בהשתמשו בשפע שלא כרצונו. ולפי שהצדיקים אין פושטין ידיהן בגזל

וישלח תשפ"ה, רעוא דרעיון

דרך החסידות - ענוה ושמחה

והיה המחנה הנשאר לפליטה (לב, ט).
בשם אביו [מרן אדמו"ר מוהר"א ז"ל], שכל דרך החסידות כלול בשני דרכים - ענוה ושמחה, וזה הוא דרך הבעש"ט זצ"ל. וזה אפשר לרמוז בפסוק זה 'והיה' - לשון שמחה, 'המחנה הנשאר' - רמז לענוה, שיעשה עצמו כשיריים. ובזה יהיה 'לפליטה' - שיציל מיד היצר הרע המרומז בעשו, על ידי שיתחזק במידת הענוה והשמחה.

מרן אדמו"ר מוהר"א זצ"ל, וישלח תשפ"ה

מכתב קודש מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א לבני החבורה

עבודת ימי החנוכה וההכנה אליהם הרמוזים בפרשת וישלח

פרשת וישלח תשס"ג

בעזרת השם יתברך, ליל חמישי ט"ז בכסלו ה'תשס"ג, בדרך האויר לארה"ב

חיים מאירים ושפע קודש ונט"ס בגו"ר לאהובי ויקירי הצמודים בתוך לבי, ה"ה האברכים ובחורים דחבורתינו הקדושה ה' עליהם יחיו.

נודה להשי"ת אשר נוסעים אנחנו מתוך שמחה לעוד שמחה בעזרה"ת גם היא שמחת צאצאי רבותינו הק' אשר ידוע שנשמתיים חופפות בעת חדוותא דזרעיהון, ויעזור השי"ת שלא נבוש ולא נכלם מאבותינו ונזכה להתדבק בקדושתם ולהעתיר שיליצו יושר בעדינו חיות אש על כל בני חבורתינו המבקשים בכל לב לילך בנתיבותם אשר סללו במסירות נפש ובהקרבת חלבם ודמם שיהיה כל עבודתם לנח"ר לפניו ית' בלי שום פניה ומחשבה אחרת, ובוודאי שלא על עצמם לבד פעלו כי אם על כל הדורות הבאים אחריהם עד ביאת גוא"צ ועד בכלל, המבקשים באמת להלך באורח זו לאור באור החיים. אך בד בבד נסתבב מאת מסכב כל הסיבות שחסר לי ההכנה לימי החנוכה המאירים הבעל"ט שאנו יושבים בצוותא חברים מקשיבים, וכאשר תשבו בעז"ה יחדיו ויתעוררו הלבבות, תזכרו גם אותי עמכם שנזכה כולנו לפתיחת והכנת הלב והמוח לקבל ולהאיר בתוכנו נר מצוה ותורה אור שיאירו ויושלמו רמ"ח אברינו ושס"ה גידנו לאור באור החיים.

ובדרך רמז בפרשתנו, 'עם לבן גרתי וגו', וברשי"ת ותר"ג מצוות שמרתי. לבן - הוא היצ"ר אשר מבקש לעקור הכל [כל] היא מדת יסוד צדיק ודאי ביה כולא ביה, והוא גר עם האדם ושרוי במפתח לבו, וכל מגמתו לעקור כח הנקודה הפנימית לבל תאיר באדם בסור מרע ועשה טוב ומחליף את משכורתיו עשרת מונים, ככה יאמר מנוחת והנאת הגוף יהיה שכרך, ומה לך להתגבר על העצלות והכבדות הרובצים עליך בעת תחפוץ קרבת דודך, ומה לך להזדרז כ"כ, הלא מוטב כי תתנהל לאיטך לרגל המלאכה אשר אתך ובוודאי אשר גם מעבודת בוראך אל תנח ידך ואחוז בזה ובוזה, אכול ושתה ושמח בחור בילדותך, ודי בזאת כי מלומדי התורה ומוישיבי בית המדרש אתה, ומה לו לגופך כי תיגעו בשעות רצופות של יגיעת מח וגוף בעיון ועסק התורה"ק, וגם אם רוצה אתה בזאת, היא למעלה מכוחותיך, ולא כדורות הראשונים דורות האחרונים, ואם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ולא עלינו המלאכה הקשה הזאת ח"ו.

וכאשר יעזור השי"ת, ויתחזק האדם ויוציא ככרך חציו נגדו באמרו אליו יום יום, בוש והכלם וכי בער אני ולא אדע אשר ההיפך הוא הנכון, וכי כל המקבל עליו עול תורה מעבידין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, ואדרבה ככל אשר תכבד עלינו העבודה כן תגדל שמחתנו ותגל נפשנו על אשר זיכנו להיות מעבדיו עושי רצונו, ויש שכר חמור גרם' (בראשית מט, יד) כדאיאת בנועם אלימלך כי רק מכה החומר אשר מכביד על העבודה זה הגורם לשכר מצוה כאשר מתגברים עליו, ועבודת אנו מבקשים ולא שררה ומנוחה, כי זה כל האדם אף נחלה היא לישראל עבדו - ומודים אנחנו לו כי לעולם חסדו ומנחיל לנו עבודתו תמיד.

אזי יבוא לבן הארמי וינסה בכל אופן שהוא להטריד מוחו ולבלבל דעתו בעת עבודתו ותורתו ולהסיח דעתו לבל יהיה לבו עמו ומקשה עליו לכי"ן את לבו כידוע מהר"ן מלעכוויטש ז"ע שהוא ענין להשוות הלב לעסק התורה והעבודה, ואף אתה צא טמא תאמר לו, והלא למנוחתו בקשת, וא"כ מה לך כי תכביד עלי ותטרדני בעבודתי הלא היה לך לעזרני אחר שראית כי לא במנוחת הגוף חפצה נפשי, ואכן נודע הדבר כי ארמי שמך ורמאי אתה, וזה ענשו של בדאי אפי' אומר אמת אין שומעין לו, ומכאן ואילך בכל גל וגל אשר יעבור עלי אחקור ואבחון, אם ממך יצא הדבר ופרי רעיוןך הוא אזי אין לי חלק ונחלה בו כי כל מאוויי ורצוני יעבוד את בוראי בעבודה תמה ונקיה, ולפניו אפיל תחינתי שברוב רחמיו לא יעזבני בידו ויעלה נחת רוח לפניו רצוני של נבער מדעת כמוני להסיר המכשול, ולסלק האב"ן, לילך בדרך אשר בה יחפוץ הבורא, ובאורחותיו לדבוק כי הוא חייך ואורך ימים.

וזאת אשר חפצו היונים הרשעים להחשיך עיניהם של ישראל ולומר להם, מה לכם כי תתייגעו בעבודת השי"ת הלא אדם לעמל מלאכה יולד ודי לכם בזאת אשר נצרכים אתם להתייגע בחרישה ע"י השור, וזוירעה וקצירה, ותם כוחכם בזאת, ומאין לכם כח ליגיעה יתירה בתורה ועבודה, כתבו לכם על קרן השור, כי כל יגיעכם הוא רק בעבודת החומר ואין לכם חלק ביגיעה בעבודת אלקי ישראל.

וכאשר ראו כי לא על דרך זו תהא תפארתם כי אתם בני יעקב לא כליתם ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם הניח להם רבי וחכמי דורות, ומתתיהו בן יוחנן כה"ג חשמונאי ובניו הצליחו להפיח רוח קרב ועזות דקדושה למסור נפשם אפי' על ערקתא דמסאני, וליכדו את כל אשר לה' אליהם, וראו כי קרובה מפתם וכי עתידה קרנם ליגדע וקרן הצדיקים תתרומם, אזי טמאו כל השמינים ורצו לעקור את מחשבות הקדושה ממוחות עם בני ישראל שגם אם יתגברו בעבודתם, לא יהיה לכם נכון עמם ומוחם לא ברשותם.

ובכח מסירות נפשם של חשמונאי ובניו נצחום והאירו לארץ למטה מעשרה טפחים ולדר דרים, ואפי' כל המועדות בטלים ימי החנוכה אינם בטלים (עיי' עטרת זקנים א"ח תרע"ו) ובהם נמשך ומאיר אור חדש על המבקשים להקדש בקדושת ציו"ן, וזוכים לאור תורה אשר מאיר מחשכים ומוציא לאור הנקודה הפנימית העלומה בעומק הלב, ומלהיב לבותם ומעורר חשקם ותאותם לעשות רצונו בכל לב ונפש ומאד ולהתרחק ממדות רעות ומחשבות זרות ומכל דבר הגורם למחיצה חלילה בין לבם לאביהם שבשמים, וזוכים לראות כי אכן אין לנו שיוור רק התורה הזאת וכל חפצים לא ישוו בה כי כאשר הוא מאיר נרי נדחה ונעלם כל החושך אשר שיפנו.

כן יעזרונו השי"ת על דבר כבוד שמו להתכונן כראוי בהכנה דרבה ביגיעת התורה בלימוד שעות רצופות בכל יום בפרט בימים הבאים לקראת ימי החנוכה הבעל"ט כי רק באופן זה אפשר לזכות לקדושת הימים.

וראוי ללמוד היטב הלכות חנוכה ולכה"פ ש"ע ומ"ב, וגם לטעום מנופת צופים מדברי האחרונים אשר טובים דודיהם מייך ובפרט בחג הזה אשר בו נתגלה אור תורה לפרק ולהותיב בענינים רבים, ואם כי אין לבטל מהסדרים הקבועים אך רוחא לבסומי שכיחא.

ותחזינה עינינו בשובו לציון ברחמים בהעלותו את הנרות ותהא שלהבת עולה מאליה לאור באור החיים.

כ"ד אוהבכם בכל לב ונפש ומצפה להצלחתם ומצפה להתראות עמכם בקרוב

(-)

התגברות היצר לפני קיום המצוה ואחריה

ויצו אותם לאמר כה תאמרן לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי וגו' (לכ, ה).

ברשי"ת גרתי, לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר וכו', ד"א גרתי בגימטריא תר"ג כלומר עם לבן הרשע גרתי ותר י"ג מצוות שמרתי וכו'.

איאת בספה"ק (ראה ברית אברם בפרשת ד"ה או יאמר ויצו את הראשון) שבעת מבקש האדם לקיים מצוה בא היצר ומביא בו עצלות ועצבון למנוע מקיומה, ובאם מתגבר ומקיימה בא היצר ומביא בלבו מחשבות גאוה באשר עשה. ועל זה מבקשים (ברכת השכיבו - תפלת ערבית) 'והסר שטן מלפנינו ומאחרינו', היצר שלפני קיום המצוה והיצר שאחר קיומה. זהו הרמז בדברי רש"י ששלח יעקב לומר לעשו שאף בהיותו בבית לבן התגבר על צד הרע, לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר היינו אחר המצוה לא נעשה חשוב בעיני עצמו. ד"א עם לבן הרשע גרתי ותר"ג מצוות שמרתי, לפני המצוה התגבר על היצר שבקש להביא בו עצלות ולמנוע ממנו קיומה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וישלח תשע"ז, ליל שבת

ויאבק איש עמו - מלחמה עם היצר לא להסתפק במועט

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר (לכ, ט). במדרש (בראשית רבה ע, ג), איאת שאותו איש היה שרו של עשו. עוד איאת (חולין צא). חד אמר כגוי נדמה לו וחד אמר כתלמיד חכם נדמה לו.

יש לבאר לפי מה דאיאת בשם משמאל (פרשת תולדות) שקליפת עשו היא שמרגיש תמיד שכבר מושלם בעבודתו ואינו משתוקק להוסיף עוד, וזהו עשו מלשון עשוי ומושלם. אבל יעקב מלשון עקב ששפל בעצמו ומרגיש שעדיין לא עשה מאומה בעבודתו, ומתוך כך משתוקק תמיד להוסיף בתורה ועבודה.

זהו קל' עמלק זרעו של עשו כדכתיב (דברים כה, יח) 'אשר קרן בדרך', כי היהודי צריך להרגיש תמיד שעומד עדיין בדרך וישאף להוסיף בעבודתו, ועמלק מבקש לקררו מתשוקתו ואת.

כנאמר ברשי"ת עה"פ (שמות יח, א) 'וישמע יתרו, מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, כי בקריעת ים סוף זכר ישראל להשגה, אבל לא הסתפק בהשגה והמשיכו בספירת העומר בתשוקה עצומה לקבלת התורה ועמלק בא להלחם בתשוקה זו. ובעת שמע זאת יתרו היה שרק על ידי שיבוא ויצטרף לישראל יזכה לעלות תמיד עוד ועוד בעבודתו ולא יסתפק במה שהשיג. זהו רמז דברי המדרש חד אמר כגוי נדמה לו הוא קלי עשו המסית לרע, וחד אמר כתלמיד חכם נדמה לו הוא קלי עשו המסית שהוא כבר תלמיד חכם ויכול להסתפק במה שכבר השיג עד עתה.

על זה אמרה התורה 'ויאבק איש עמו עד עלות השחר', כדרך שאמר הבעש"ט הק' לתלמידיו קודם פטירתו שבלכתם לחפש להם רבי ומנהיג ידעו שמי אשר יתן להם עצה לפניו בעבודה אינו רבי, כי אין עצה לך ונצרך האדם לעמול בזה עד יום האחרון. ובכלל פניות שאחר עבודת סובב שכר שלם הוא במעשי ומוסתפק בכך, והמלחמה על זה משך כל ימי חייו - עד עלות השחר.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מתוך שיחה לחבורת הבחורים, ליל שישי וישלח תשס"ו

גבוה מעל גבוה

ויעל מעליו אלקים במקום אשר דבר אתו (לה, יג), פירש"י איני יודע מה מלמדנו.

ויש להבין אם לא ידע למה לו לפרש כלל, ואם המכוון הוא להודות על האמת שאינו יודע היה צריך לפרש מה קשה לו בזה. והביאור בזה כי לכאורה דברי הכתוב אינם לפי דקדוק הלשון כי היה צריך לכתוב ויעל מעליו אלקים ממקום אשר דיבר אתו, ובכלל קשה להבין הלא הקב"ה מלא כל הארץ כבודו ולהיכן הלך.

זה שמפרש רש"י ז"ל איני יודע מה מלמדני, היינו הכתוב מלמדני שאין אני יכולים לדעת את מהותו יתברך, כי אף שכביכול עלה ממנו בכל זאת עדיין נמצא במקום שדיבר אתו.

מרן אדמו"ר מוהר"א ז"ע (מתוך מכתב הנרמז)

רבינוביץ זצ"ל, אור המזרח שנה ג' חוברת ג'-ד, אבול תשס"ו עמ' 71

מלאכי עליון משרתי א-ל

ע"י דיבורי תורה ותפילה מנצחים את היצר הרע וישלח יעקב מלאכים (לב, ד).

איתא במדרש (בראשית רבה עה, א) האדא היא דכתיב (תהלים יז, ג) 'קומו ה' קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי מרשע חרבך'. נראה לומר ע"פ הידוע דהנה אמר הכתוב (תהלים קד, ד) 'עושה מלאכיו רוחות', ורוח הוא דיבור כלשון התרגום (ב, ז) 'רוח ממללא'. ורומז הכתוב דמהדיבורים שהאדם מדבר נעשים מלאכים, ומדיבורי תורה ותפילה נעשים מלאכים קדושים.

זהו 'וישלח יעקב מלאכים', ירמוז למאמר חז"ל (ברכות ה:) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצה"ר ולא ימתין עד בא היצה"ר להלחם בו, כי אם יקדים עצמו להלחם עליו ולהתגבר עליו ע"י דיבורי תורה ותפילה. וזה נלמד מיעקב אבינו שלא המתין עד שבא אליו עשו אלא שלח אליו מלאכים להקדים פניו, ומעשה אבות סימן לבנים. וזה רומז במלאכים – היינו בדיבורים הקדושים, והמה דברי תורה ותפילה, ובוזה יתגבר אדם על יצרו.

זה הרמז במדרש הה"ד 'פלטה נפשי מרשע חרבך' – היינו איך אדם יכול למלט מיד רשע – בחרבך, והיינו בחרב של השי"ת דהיינו בדיבורי תורה ותפילה הנקראים חרב, כמאמר הכתוב (תהלים קמט, ז) 'רוממות א-ל בגרונום וחרב פיפיות בידם', פיפיות – ב' פיות היינו דיבורי תורה ותפילה אשר המה חרב, וע"י אלה הדיבורים הקדושים – 'פלטה נפשי מרשע' – שיכניע את היצה"ר ויפלט ממנו ע"י דיבורי תורה ותפילה, כמאמר חז"ל (ספ) יעסוק בתורה ויקרא ק"ש.

מ"ק מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע, וישלח תערי"ג

שלח מלאכים היודעים את המחשבות ולא יוכלו עשו הרשע לרמותם

למה שלח מלאכים ולא אנשים, כי ידוע שעשו היה מרמה את יצחק אביו שהוא צדיק, ששאל היאך מעשרין את התבן, היאך מעשרין את המלח (ב"ר טו, ג), ואם ישלח אנשים אולי ירמה אותם שהוא אוהב ולא יעשה ליעקב שום רעה. והזכיר איזה תוספות בגמרא (שבת יב: ד"ה שאין) שמלאכים יודעין מה בלבו של אדם, לכן שלח מלאכים, כמו שכתוב (שמואל א טז, ז) האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב, ודפח"ח.

אמרי יעקב תרע"ז, ליל שב"ק

שלח מלאכים ממש אך לעיני עשו היו נראים כאנשים

וישלח יעקב מלאכים לפניו. פירש רש"י מלאכים ממש ותרגום אונקלוס 'אזגדין' [שלוחין, חזקוני]. ונראה לי דיעקב שלח באמת מלאכים ממש, אבל עשו לא היה ראוי לראות מלאכים ונתלבשו כשבאו לפניו בלבוש אנשים – אזגדין, וזהו 'מלאכים לפניו' – כשהיו לפניו היו מלאכים.

דברי שלום

שלח מלאכים שנבראו מהמצוות של ימות החול ולא של שבת

וישלח יעקב מלאכים וגו', פירש"י מלאכים ממש. יש לדקדק למה אמר לשון ממש, היה לו לומר מלאכי אלקים. ונראה לתרץ על דרך זה דרש"י פירש בסוף פרשת ויצא (א, ג) על פסוק 'ויקרא שם המקום ההוא מחנים', שני כחות של מלאכים אחת של חוץ לארץ שבאו עמו עד כאן ואחת של ארץ ישראל שבאו ללוותו לארץ ישראל, והכי איתא במדרש תנחומא (וישלח א). ויש לדקדק על זה למה מכנה המדרש למלאכים מלאכי חוץ לארץ ומלאכי ארץ ישראל, וכי יש חילוק בשמים מחוץ לארץ לארץ ישראל.

המצוות שיקיים אח"כ, כיון שע"י המילה יכול לומר אלקינו, ממילא יכול לשלוח אף מלאכים ממצוות שעתיד לקיים.

מ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שמחת הברית להניק מרדכי נ"י בן הרב הנוף העניך שליט"א, השבוע ביום ג' ט"ו בסלו

מלאכים ממש – להראותו קדושת פיו

וישלח יעקב מלאכים לפניו וגו', ברש"י מלאכים ממש.

בספ"ה ק נתקשו הלמאי הוצרך יעקב להטריח מלאכים ממש לשליחות זו. עוד האריכו בספ"ה ק בחובת השמירה שיהיו כל דיבוריו בקדושה, ובאם אינו שומר פיו מדיבורים שאינם טובים, אף אם עוסק במצוות אין מצוותיו בשלמות מאחר שפגם נפשו בדיבור ל"ע. יתר על כן איתא בחובות הלבבות (שער הכניעה, פרק ז) מעשה בחסיד אחד שדיבר עליו אדם לשון הרע, למחר שלח לו אותו חסיד מנחה מזמרת הארץ ואמר לו אתה שלחת לי דורון אשלח לך דורון, והיינו ששכר המצוות והמעשים טובים שסגל לעצמו המדבר עוברים ונזקפים לזכותו של מי שדיבר עליו.

זהו ענין שליחת יעקב מלאכים ממש לעשו, כי מאחר ששלח לאמר לו 'עם לבן גרתי' – ותר"ג מצוות שמרתי כדאיתא ברש"י, והרי אם לא שמר פיו אף אם קיים מצוות לא נשאר אצלו ועכ"פ לא היו המצוות בשלמות. לכך שלח לו המלאכים שנבראו ממצוותיו להראותו שלמות המלאכים, לעדות לו שפיו שמור ומקודש ולכן מצוותיו בשלמות.

זהו ביאור הכתוב 'כה תאמרן לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי וגו', 'כה מורה על השכינה כידוע כדכתיב 'כה אמר ה' – בחינת שכינה מדברת מתוך גרונו, ובענין זה היה אצל יעקב אבינו להיות פיו בשלמות הקדושה, ולכן 'עם לבן גרתי' – ותר"ג מצוות שמרתי בשלמות הנרצית.

בדרך זו יבואר דאיתא מהרה"ק מאפסא 'וישלח יעקב מלאכים לפניו ר"ת וימל, כי בהיות פיו בשלמות הקדושה אשר לזה מורה שליחת המלאכים, היה אצלו אף שמירת ברי"ק בשלמות, כאשר פה גימטריא מילה כי הא בהא תליא. היום הוא שבת יארצי"ט של ש"ב האשה החשובה מרת חדוה זילברפרב ע"ה שהייתה מיוחדת במעלות רבות, וביותר בענין שמירת הדיבור ופעלה הרבה לזכות את הרבים בענין זה. כנאמר בתפלה 'כי כל פה לך יודה', שצריך לתת כל הפה להשם יתברך ולא להשתמש בו באופן שאינו כרצונו יתברך. זכות עצומה היא שאדם מספיק בשנותיו הקצרות לזכות הרבים ולקנות לעצמו נצחיות במעשיו. ובאם אדם חושב לעצמו מה כבר בכחי לפעול ולעשות, הרי שמעשי אשה צדקנית זו מוכיחים לכל אחד כמה יכול לפעול בימי חייו.

מ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וישלח תשע"ד, קידושא רבא

כרע שכב כארי

בצער רב מביעים אנו תנחומינו הכנים אל ידידנו המוערך, ברוך כשרונות עתיר זכויות, ראש וראשון לחקר מורשת רבותינו הקדושים האברך הנעלה והחשוב הרה"ח ר' משה ישראל פרוכטר שליט"א

היושב בעמק הככא על טפירת אביו הרה"ח ר' ברוך אריה זצ"ל

שהיה תלמיד חכם מופלג, שקדן עצום, אומן פדגוג ומחנך נפלא, ומעמדי התורן כבנין חברותנו הקדושה ומוסדותיה.

בעל הנחמות ינחמכם כאבלכם הקשה ובכבנין ציון וירושלים תנחמום ולא תסיפון לדאבה עוד

עמכם כאבלכם

מכון שיח אבות / רבניה וחבריה

הארת ועבודת גילוי אהבה ורחמים בימי החנוכה הקדושים

[א]

עם ברענט א פייער... הלב בויער, עוד כחמשה ימים נזכה להעלות את הלהב בנר חנוכה הקדוש, הנר שהבורא ית' ברוב רחמיו וחסדיו העניק לבני דור האחרון, דורו של משיח שיאיר את ערפילי הנפש. הארת הנר עצומה היא, כוחה יפה להאיר אף את נימי הנפש הרקים והחשוכים ביותר, עד למטה מעשרה טפחים.

הרה"ק מהארנאסטייפל מנלה כי שמע מחותנו הרה"ק מצאנז שמעו מרבו הקדושו והנורא מראפשיץ, כי סוד נר חנוכה למטה מעשרה הוא על דרך מאמר חז"ל 'איתתא נוצא נחין ולחיש לה' - אם האשה נמוכה צריך להרכיב את עצמו וללחוש לה באונה בכדי שתשמע.

אתחך נוצא - כנסת ישראל כלה קרואה בנעימה, רעייתה של הקב"ה, כמה נמוכה היא, כמה רחוקה היא מהשגת אור ה' בנעימות כבימי קדם, על כן עם ירידת הדרות לנו לבנו הבורא ית' ש באהבתו הנצחית והתמידית את בני ישראל, את אורה של נר חנוכה אף לדורות הנמוכים, אור בכיר ונהיר שכוחה יפה להאיר בכל מצב ובכל זמן.

ימי החנוכה עצמם הם ימים של ניסים, ימים בהם הבורא ית' ש מתגלה על עם בני ישראל באהבה רבה, לידע ולהודיע כי אהבתו ית' לבניו האהובים היא נצחית, שום זר לא יוכל להתערב באהבתו אותנו, ואין כח בעולם שיכול להפריע בריתו עמנו, לעד ולנצח נצחים.

במאמר זה נלמד ריבורים קדושים מהספה"ק 'בית אהרן' עפ"י דברות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בנר ב' החנוכה אשתקד ובשיעור 'אור לשמים' ג' ויצא ש.ז. בס נתבאר גדול זיו הארת י"ג מכילין דרחמין על ידי עבודתנו.

אהבה זו הוא בחינת רצון העליון שאינה תלויה בשום דבר ואופן, ע"כ נצטוונו לשמוח בשמחת יום טוב כי בהם נשפע עלינו הארת חסדים עליונה זו.

הארת ג' בחינות של י"ג מכילין דרחמין בחנוכה

באר"י הק' איתא כי אף בחנוכה מאיר י"ג מכילין דרחמין, בכל יום מאיר א' מהמידות של רחמים וביום השמיני מאירים חמשה מידות בבת אחת, יש להתבונן מה הפרש יש בין הארת י"ג מכילין דרחמין של יום טוב לחנוכה, שכן בחנוכה מתורים אנו בעשיית מלאכה ואין לובשים בגדי שבת, אם אמנם אומרים הלל, אך עכ"פ אינו יום טוב גמור, בכדי להבין זאת נצלול לעומק הבנת דברי ה'בית אהרן' הקדוש.

גילה לנו ה'בית אהרן' סוד גדול ונורא המבואר בספרי תלמידי האר"י ז"ל כי שלוש בחינות יש בהארת י"ג מכילין דרחמי, בשלושת בחינות הבריאה ומחמת עומק הדברים לא נפרטם רק הנוגע לעבודתנו, רק כי ג' בחינות אלו יחדיו הם בגימטריא ל"ט ועליהם נרמז הפסוק כט"ל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם, על כן נהגו הצדיקים לזמר מזמור זה על ידי נרות החנוכה, אמנם רבוה"ק זמרו מזמור זה רק בזאת חנוכה' בה נשלם כל הארות י"ג מכילין דרחמין.

ד' אופנים בהמשכת י"ג מכילין דרחמין עצם הגילוי על ידי אברהם אבינו - מידת החסד:

עכ"פ ישנם ארבעה עבודות על ידם נוכל להמשיך הארת י"ג מכילין דרחמין, על כן נכתב בתורתנו הקדושה במעשי אבות סימן לבנים ד' פעמים ויעבר, האחד הוא שנאמר באברהם - ויעבור אברם בארץ הוא אשר גילה והאיר בעולם את הארת הרחמים והחסד באמצעות מעשי החסד העצומים - ואברהם זקן בא בימים, י"ג המידות אף נמשלו בזוה"ק לזקן הראש, ועל זה נרמז בפסוק ואברהם זקן, היינו שהמשיך בחינת והארת 'זקן' שמרמז על הזקן העליון - רחמים פשוטים.

על כן, בכל פעם שאיש ישראל עושה חסד עם הכלל והפרט לשם שמים, ממשיך על עצמו הארת רחמים עצומים מעיקר ושורש הבריאה ועוד רמז יש בזה כי א-ל-ה' היא המידה הראשונה של י"ג המידות ומורה היא על מידת החסד כמאמר הכתוב 'חסד א-ל כל היום'. ויעבר בגימ' ד' פעמים חסד (ויעבר - 288, חסד - 4*72, 72), מרמז הוא על ד' הבחינות של החסדים הנשפעים ב"ג המדות.

"ויקחם ויעברם את הנחל" (לב, כד). פרש רש"י: 'עשה עצמו כנשר, נטל מכתב והניח כאן'. והנה נראה כי נאמר באברהם 'ויעבר אברהם' (בראשית יב ו), וקמו כן כתיב ביעקב שלשה פעמים 'ויעבר' (שם לא, א. לב, כג. לב, כד). כי זהו עקר עבודת של צדיקים והאבות העולם, כדי להמשיך השלש עשרה מכילין דרחמין לזה העולם. וזהו כתיב ביעקב שלש פעמים 'ויעבר'. אחד, כנגד שלש עשרה מכילין דרחמי שכתוב בתורה הקדושה. ואחד, נגד שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, זו תורה שבעל פה. ואחד, כנגד עבודה שבלב זו תפלה. ולכן יש שלש עשרה שבתים ב'ישתבח', כנגד שלש עשרה מדות. וכתוב מקדם אצל יעקב 'ויקחם בלילה הוא' (לב, כג). כידוע שאנו אומרים תמיד 'אתה הוא', הינו שמתחברים שני העולמות, כי תבת 'הוא' מדה הנסתת מאתנו:

ספה"ק בית אהרן פר' וישלח

הנהגת העולם בימי החול ובימים טובים

השי"ת מנהיג את עולמו בדרך כלל בשילוב ומיזוג של מידת הרחמים עם מידת הדין, אם מתנהג האדם כהוגן זוכה ונשפע עליו רחמים וחסדים, ואם לא רח"ל אזי שורה עליו מידת הדין ח"ו, כך היא הנהגת הבריאה משך כל ימות השנה, מידה כנגד מידה.

שונה היא הנהגה שמנהיג השי"ת את העולם במועדים ובימים טובים בהם מאירים חסדים גדולים על העולם בכלל ועל כל איש ישראל בפרט, אף על פי שמצד מעשיו אינו כדאי והגון לכך, על כן לובשים בגדי שבת ושובתים ממלאכה ואומרים הלל השלם בימים טובים להודות ולהלל להשי"ת על גילוי החסדים העצומים שנשפעים בימים אלו.

הנהגת חסדים זו נקראת בזוה"ק ובספרי האר"י ז"ל י"ג מכילי דרחמין, כשחטאו ישראל בעגל ורצה השי"ת להשמיד ולכלות את כל ישראל רח"ל מחמת הפגם העצום, בקש משה רבינו רחמים והפציר בתפלה, עד שנענה לו הקב"ה וגלה למשה ולבני ישראל את סוד י"ג מידות של רחמים, סוד מחשבה הקדומה של הבריאה, כשעלה ברצונו הפשוט לברוא העולם הרי תכלית הבריאה היתה בשביל ישראל, על כן מעורר השי"ת מחשבת הבריאה הקדומה שהיא בשביל ישראל.

אני מעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם ה' לפניך וחונתי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם, אמרו רבותינו ז"ל - ורחמתי את אשר ארחם אע"פ שאינו ראוי ואינו כדאי, כי

אופן א' - קריאת י"ג מידות שבתורה
אחר שגילה אברהם אבינו את עצם הארת י"ג מכילין דרחמין, יעקב אבינו בעבודתו משך כל ימי חייו הלבישו בשלושה מצבים בעולם, אחד, כנגד שלש עשרה מכילין דרחמי שכתוב בתורה הקדושה. - י"ג מדות שנוכרו בתורה הק' - קל רחום וחנן וכו' שהם התיקון העליון ביותר משלושת הארות, והוא נשפע על ידי אמירתנו וצדקתנו את י"ג המידות - בזאת אנו מעוררים על עצמנו רחמים גדולים ממקום עליון ביותר.

אך זאת יודעים אנו כי ככל שהרחמים ממקום גבוה יותר, כן יש להיות יותר ראוי לכך כי הם רחמים השייכים לעולם ומצב רוחני ונעלה מאד, על כן אנו מקדימים ויודי קודם אמירתנו את י"ג המידות מדי יום בכדי שנהיה ראויים לקבל השפעת הרחמים העליונים הנשפעים באמירה זו, ולא כל אדם ראוי לגלות על עצמו חסדים שיהיו נגלים וברורים אף באופן גשמי באמצעות י"ג מידות שהתורה נדרשת בהן. היוונים רצו לעקור את כנסת ישראל מדבקותה במלך חי וקים, על כן גזרו על המילה שנכתרה עליה י"ג בריתות, רומזת היא על אותה ברית עליונה שכרת השי"ת עם בני ישראל, שמי שזוכה לשמרה כראוי או לחזור בתשובה עליונה על אי שמירתה ח"ו זוכה לברית שהיא למעלה מטעם ודעת המתגלית באמירת י"ג המידות.

אופן ב' - לימוד תורה הק' ביגיעה

אופן נוסף בה ניתן לגלות הארת הרחמים של י"ג המדות - נגד שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, זו תורה שבעל פה. הגם שלא זוכה האדם לשוב בתשובה שלמה על כל חטאיו, אם יתייגע בתורה הק' בעמל ובדבקות בה, יזכה לגלות על עצמו הארת י"ג מכילין דרחמי הנרמזים בשלוש עשרה מידות שהתורה נדרשת בהן שהם תורה שבעל פה. היוונים הרשעים רצו לבטל גם דבקות זו, על כן גזרו על לימוד התורה, שלא יוכלו ללמוד תורה ולהשיג בחינת רחמים על ידי התורה הק' שבעל פה.

אופן ג' - זעק ליבם אל ה'

השלישי הוא - כנגד עבודה שבלב זו תפלה. - אף האדם שלבו סתום לתורה ותיקון המעשים, רחוק הוא רחמנא ליצלן מלחלוחית תורה ומעשים טובים, מכל מקום אם יצדק אל ה', בתפלה מנקודה הפנימית שבלב יוכל הוא לגלות על עצמו בחינת רחמים וייהפך ליבו לאהבה וליראה את ה' ואף יזכה שמידת הרחמים יתגלגל עליו בצרכיו הגשמיים.

אף בחינה זו רצו היוונים לעקור באמצעות ביטול עבודת בית המקדש אשר היתה עבור כללות נשמות ישראל בכל מצב שהוא, ובאמצעותה זכו ישראל לדבקות בה, כיום שאין לנו כהן ולא מזבח עבודת התפלה באה במקומה, על כן פרצו היוונים י"ג פרצות בחיל בכדי לבטל דבקות ישראל באבינו שבשמים על ידי עבודת התפלה והפיסוס.

אך מתתיהו כהן גדול לא הרים ידו ולא חת לבו ובמאמר הבא נלמד בעז"ה את אור נרות החנוכה המאירים בכל העולמות על ידי כהני ה' הקדושים.

נרבת
הדה"ג ר' יעקב זילברפרב שליט"א
ראש כולל חרות התורה בבית מדרשו
לרגל השמחה הגדולה במעונו בחסדי ה'
הולדת הנכדים התאומים
בנים לוחנו הרב ישראל מאיר דייטש הי"ו
יזכה לראות רוב נחת מכל יוצ"ח ואך ששון ושמחה ישמעו במעונו כל
הימים
השלום וזכי ותיקיים כליל שב"ק בכיהמ"ד סעריט ריוניץ רחוב יואל 13